

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Jarmilou Ďáskovou v právní věci žalobkyně **E.B.**, bytem, zastoupené Mgr. Filipem Lederem, advokátem se sídlem 602 00 Brno, Lidická 57, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu ze dne 11.5.2012, č.j.

t a k t o :

I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení Praha ze dne 11.5.2012, č.j., **se z r u š u j e** pro vady řízení a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.

II. Žalovaná **je povinna** uhradit žalobkyni náklady právního zastoupení ve výši 2.400,-Kč do 1 měsíce od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce Mgr. Filipa Ledera, advokáta AK 602 00 Brno, Lidická 57.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 11.5.2012 č.j. byly zamítnuty námitky žalobkyně podané proti rozhodnutí žalované ze dne 29.6.2011 č.j. 660 820 1655 a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. Rozhodnutím žalované ze dne 29.6.2011 byla žalobkyni uložena povinnost vrátit žalované přeplatek na sirotčím důchodu pro L.B., nar. za dobu od 18.9.2010 do 17.6.2011 v částce 64.831,-Kč podle ust. § 118 a) odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.

V předchozím rozhodnutí ze dne 19.5.2011 žalovaná odňala žalobkyni s účinností od 18.6.2011 sirotčí důchod pro L.B. výše uvedeného podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen ZDP). Důvodem vydání rozhodnutí byla skutečnost, že L. B. nar. ukončil dne 31.8.2010 soustavnou přípravu na budoucí povolání, čímž přestal tímto dnem splňovat podmínky trvání nároku na sirotčí důchod.

V reakci na rozhodnutí žalované ze dne 29.6.2011 žalobkyně dne 1.8.2011 podala žádost o předložení podkladů pro vyčíslení přeplatku ve smyslu ust. § 88 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. Dne 4.8.2011 podala žalobkyně proti rozhodnutí žalované ze dne 29.6.2011 námítky, doručené žalované 8.8.2011. Rozhodnutím žalované ze dne 19.9.2011, č.j. byly námítky žalobkyně zamítnuty a rozhodnutí žalované ze dne 29.6.2011, č.j. bylo potvrzeno. Proti rozhodnutí žalované ze dne 19.9.2011 podala žalobkyně dne 2.11.2011 správní žalobu doručenou zdejšímu soudu dne 3.11.2011. Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 13.2.2012, č.j. 33 Ad 31/2011-33 bylo rozhodnutí žalované ze dne 19.9.2011, č.j. zrušeno pro vady řízení a věc byla vrácena žalované k dalšímu řízení.

Dne 20.4.2012 podala žalobkyně opět námítky proti rozhodnutí žalované ze dne 29.6.2011, č.j. Rozhodnutí žalované ze dne 11.5.2012, č.j. kterým byly zamítnuty námítky žalobkyně a rozhodnutí ze dne 29.6.2011, č.j. bylo potvrzeno, je předmětem tohoto soudního přezkumu.

Žalobkyně v žalobě ze dne 29.6.2012, doručené Krajskému soudu v Brně dne 3.7.2012 v prvé řadě opětovně konstatuje, že rozhodnutí o námitkách nemělo být vůbec vydáno, neboť dosud nepočala běžet lhůta k podání námitek proti prvostupňovému rozhodnutí. Žalobkyně dne 29.7.2011, tedy ve lhůtě pro podání námitek, podala ve smyslu ust. § 88 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., žádost o předložení podkladů pro vyčíslení přeplatku. V této žádosti žalobkyně požádala žalovanou, aby jí předložila veškeré podklady pro vyčíslení přeplatku. Ve smyslu ust. § 88 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., počíná běžet nová lhůta k podání námitek ode dne, kdy žalobkyni tyto podklady byly doručeny. Žalovaná žalobkyni tyto podklady do doby podání žaloby nedoručila ani jinak nepředložila, resp. na tuto žádost nijak nereagovala. Žalobkyně proto své námítky podala pouze z procesní opatrnosti a tyto odůvodnila pouze domněnkami, neboť důvody vydání rozhodnutí jí nebyly známy. Ačkoliv žalovaná v napadeném rozhodnutí tvrdí, že postupovala v intencích rozsudku Krajského soudu v Brně a dne 4.4.2012 zaslala na adresu žalobkyně „Vyúčtování platby a náležitosti“ sirotčího důchodu, toto tvrzení je v rozporu s objektivní realitou, neboť žádný takový dokument jí nebyl nikdy doručen ani doručován, proto jeho obsah není žalobkyni znám.

Žalobkyně namítá, že v rozhodnutí o námitkách se žalovaná nevypořádala s námitkou, že žalobkyni bylo odňato právo zakotvené v ust. § 36 odst. 1 a odst. 2 správního řádu. Závěr žalované, že tento postup vychází z ust. § 85a zákona č. 582/1991 Sb. je v rozporu s tímto ustanovením, neboť toto ustanovení se týká pouze ust. § 36 odst. 3 a nezbavuje tak žalovanou povinnosti postupovat podle ust. § 36 odst. 1 a 2.

Žalovaná se podle názoru žalobkyně vypořádala nedostatečně s námitkou, že prvostupňové rozhodnutí bylo vydáno v rozporu s ust. § 68 odst. 1 a 2 správního řádu, tedy že

neobsahuje základní náležitosti, tyto náležitosti nelze nahradit kontextem s rozhodnutím ze dne 19.5.2011. Z prvostupňového rozhodnutí nebylo zřejmé, z jakého důvodu dle ust. § 118a zákona č. 582/1991 Sb. vznikl nárok na vrácení přeplatku, tyto důvody byly žalobkyni sděleny až v rozhodnutí o námitkách.

Žalobkyně uvádí, že žalovaná v rozhodnutí ze dne 19.5.2011 rozhodla tak, že se sirotčí důchod odnímá od 18.6.2011 a v odůvodnění tohoto rozhodnutí pak dále uvádí, že nárok na sirotčí důchod zanikl dnem 18.4.2011, je zřejmé, že toto rozhodnutí je tedy vnitřně rozporné a pravděpodobně nicotné pro svou nepřezkoumatelnost.

Žalobkyně žalované oznámila 2.10.2010, že Lukáš Březa ukončil studium na vysoké škole a ve školním roce 2010/2011 navštěvuje jazykový kurz s denní výukou anglického jazyka v jazykové škole, tuto skutečnost doložila i potvrzením o studiu vystaveném touto jazykovou školou. Dále žalobkyně dne 2.2.2011 žalovanému zaslala opětovně potvrzení o soustavné přípravě dítěte L. B. na budoucí povolání. Z těchto potvrzení vystavených jazykovou školou byla žalobkyně přesvědčena o tom, že vnukovi dávka sirotčího důchodu byla vyplácena po právu. Žalovaná se nezabývala prokazováním naplnění podmínek pro vznik nároku žalované na vrácení přeplatku, nijak totiž neprokázala existenci okolností, z kterých by bylo možno předpokládat, že sirotčí důchod byl vyplacen neprávem nebo ve vyšší částce, než náležel; tuto existenci žalovaná pouze bez dalšího konstatovala. Žalobkyně uvádí, že po celou dobu trvání výplaty sirotčího důchodu pečovala o nezaopatřené dítě a tyto peníze beze zbytku spotřebovala na tuto péči.

S odkazem na judikaturu NSS 5 Ads 19/2003, 5 Ads 65/2003, 3 Ads 61/2004, 3 Ads 20/2007 žalobkyně uvádí, že odpovědnost příjemce za vznik přeplatku je odpovědností subjektivní, pokud tedy vznikl přeplatek pouze v důsledku zavinění žalované, nevznikl jí na vrácení přeplatku nárok. Žalovaná zavinění žalobkyně odůvodňuje pouze zásadou neznalost zákona neomlouvá, pokud by ovšem bylo úmyslem zákonodárce, aby byl příjemce dávky přeplatek vrátit vždy, kdy je tato dávka vyplácena v rozporu se zákonem, bylo by ust. § 118a zákona č. 582/1991 Sb. naprosto zbytečné. Žalobkyně poukazuje na rozdílné ekonomické a mocenské postavení žalobkyně a žalované. Pokud by žalobkyně věděla, že nárok na výplatu sirotčího důchodu nemá, nemohl by vnuk jazykovou školu navštěvovat a musel by nastoupit do zaměstnání. Žalobkyně se odvolala rovněž na stanovisko Veřejného ochránce práv – 5514/2006/VOP/KPV ze dne 10.5.2007, kde je výslovně konstatováno, že odpovědnost příjemce důchodové dávky za vznik přeplatku na pozůstalostním důchodu je odpovědností subjektivní. V průběhu řízení nebyla prokázána subjektivní odpovědnost žalobkyně za vznik přeplatku, ani nebyla prokázána existence okolností, ze kterých by žalobkyně musela předpokládat, že byl sirotčí důchod vyplácen neprávem.

Na základě shora uvedeného žalobkyně navrhuje zrušení rozhodnutí žalované ze dne 11.5.2012, č.j. a rozhodnutí žalované ze dne 29.6.2011, č.j. a vrácení věci žalované k dalšímu řízení a požaduje náhradu nákladů právního zastoupení. Tyto náklady v podání ze dne 9.10.2012 vyčíslila v částce 2.880,-Kč (za 3 úkony právní služby po 500,-Kč, 3x režijní paušály po 300,-Kč, a vzhledem k tomu, že právní zástupce je plátcem DPH požaduje DPH ve výši 480,-Kč, celkem tedy 2.880,-Kč).

Žalovaná ve svém vyjádření ze dne 6.8.2012 uvádí, že přestože se neztotožnila s názorem soudu, postupovala v intencích rozsudku a dne 4.4.2012 zaslala na adresu

žalobkyně „Vyúčtování platby a náležitostí“. Z podkladů dávkového spisu je nepochybné, že téhož dne bylo předáno k expedici, proto se lze důvodně domnívat, že žalobkyně toto vyúčtování obdržela. Žalovaná uvádí, že žalobkyně dne 23.9.2011 převzala rozhodnutí o námitkách ze dne 19.9.2011, v jehož odůvodnění žalovaná komplexně vysvětlila vznik přeplatku a důvody, pro které je žalobkyně povinna jej uhradit, minimálně od této doby má tedy žalobkyně veškeré informace potřebné k podání námitek, což také dne 20.4.2012 učinila. Podobu ani obsah podkladů ust. § 88 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. nespecifikuje, z obsahu všech podání je nepochybné, že obsahu rozhodnutí žalobkyně porozuměla, byť s ním nesouhlasí. S přesvědčením žalobkyně o nezákonnosti a nicotnosti rozhodnutí se tak žalovaná nemůže ztotožnit.

K ostatním žalobním námitkám žalovaná odkazuje na odůvodnění napadeného rozhodnutí. Závěrem žalovaná doplňuje, že v řízení o námitkách bylo vydáno rozhodnutí, kterým byly napraveny případné nedostatky prvostupňového rozhodnutí. Jestliže v řízení o námitkách není možný postup podle ust. § 90 odst. 1 písm. b) správního řádu, ostatně ani jiný způsob jak napravit nedostatek odůvodnění prvostupňového rozhodnutí neexistuje.

Napadené rozhodnutí je dle žalované v souladu s platnými právními předpisy, proto žalovaná navrhuje zamítnutí žaloby.

V reakci na doručené vyjádření žalované byla dne 10.10.2012 doručena soudu replika žalobkyně, v níž uvádí, že žalovanou uváděný přípis ze dne 4.4.2012 nebyl žalobkyni nikdy doručen, argumentace žalobkyně ve vztahu k tomu, že doposud nepočala běžet lhůta pro podání námitek, zůstává nezměněna. K argumentaci žalované žalobkyně uvádí, že řízení o námitkách není zahájeno správním orgánem, ale okamžikem, kdy mu jsou doručeny námitky. Pokud se ovšem jedná o podání nepřijatelné, měl řízení o námitkách zastavit a žalobkyni poučit o tom, že námitky jsou přípustné až poté, kdy začne běžet lhůta pro podání námitek.

Žalobkyně namítá, že postupem žalovaného, kdy mu bylo odňato právo podle ust. § 36 odst. 1 a 2 správního řádu, došlo k tomu, že žalobkyně vůbec nevěděla, že nějaké řízení probíhá, když se o něm dozvěděla až v okamžiku, kdy toto řízení bylo skončeno.

Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání ve smyslu ust. § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“), neboť účastníci s tímto postupem vyslovili souhlas.

Při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Soud přezkoumal v mezích žalobních bodů napadené výroky rozhodnutí. (§75 odst. 1 a 2 s.ř.s.).

Soud přezkoumal napadené rozhodnutí včetně dávkového spisu žalobkyně vedeného žalovanou a dospěl k závěru, že žaloba žalobkyně je důvodná.

Soud opakovaně konstatuje, že dávkový spis žalobkyně vedený žalovanou obsahuje žádost o předložení podkladů pro vyčíslení přeplatku ze dne 29.7.2011, převzatý žalovanou 1.8.2011. Žalobkyně v tomto podání uplatnila svoje právo požádat ve smyslu ust. § 88 odst. 2

zákona č. 582/1991 Sb., o předložení veškerých podkladů pro vyčíslení přeplatku, který byla údajně povinna uhradit.

Z § 88 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., vyplývá, že požádá-li účastník řízení před uplynutím lhůty k podání námitek o předložení podkladu pro výpočet důchodu nebo pro vyčíslení přeplatku, který je povinen uhradit, počíná běžet nová lhůta k podání námitek ode dne, kdy mu byly tyto podklady doručeny. Podle odst. 5 výše uvedeného ustanovení námitky nemají odkladný účinek, s výjimkou námitek podaných proti rozhodnutím, vydaným podle § 118 a) až 118 c) téhož zákona.

Soud uvádí, že žalovaná byla v daném řízení ve smyslu ust. § 78 odst. 5 s.r.s. vázána právním názorem vysloveným v rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 13.2.2012, č.j. 33 Ad 31/2011-33, kterým bylo zrušeno rozhodnutí žalované ze dne 19.9.2011 a věc byla žalované vrácena k dalšímu řízení. Soud v tomto rozhodnutí vyslovil názor, že žalovaná tím, že nereagovala na požadavek žalobkyně podle ust. § 88 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., podstatně porušila ustanovení o řízení před správním orgánem, které mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Žalovaná byla soudem zavázána k tomu, aby vyhověla požadavku žalobkyně a zaslala jí požadované poklady pro vyčíslení přeplatku. Teprve po ověření doručení těchto podkladů začne běžet nová lhůta k podání námitek proti rozhodnutí ze dne 29.6.2011.

Z odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že žalovaná ačkoliv se zcela neztotožnila z názorem soudu, postupovala v intencích výše uvedeného rozsudku a dne 4.4.2012 zaslala na adresu žalobkyně „Vyúčtování platby a náležitostí“ sirotčího důchodu pro vnuka žalobkyně L. B. za období od 18.9.2010 do 17.6.2011. Soud po prozkoumání spisového materiálu zjistil, že dávkový spis obsahuje interní pokyn od vedoucí soudního oddělení, aby byl zajištěn postup dle ust. § 88 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. s přiloženým rozpisem plateb a dále písemnost datovaná dnem 4.4.2012 nazvaný „Vyúčtování platby a náležitostí“ s razítkem „předáno k zajištění expedice dne 4.4.2012“. Součástí dávkového spisu však není žádný doklad, ze kterého by vyplývalo, zda byla tato písemnost skutečně odeslána a doručena žalobkyni. Nelze se tedy ztotožnit s názorem žalované, že se lze důvodně domnívat, že žalobkyně toto vyúčtování obdržela.

Soud tedy opětovně uznal jako relevantní námitku žalobkyně, že ve věci nemělo být o námitkách vůbec rozhodováno, neboť dosud nepočala běžet lhůta k podání námitek proti prvostupňovému rozhodnutí. Z obsahu dávkového spisu stále nevyplývá, že by žalovaná reagovala na žádost žalobkyně o předložení podkladů pro vyčíslení přeplatku, když není prokázáno, zda byly tyto podklady skutečně žalobkyni odeslány a doručeny.

Podle ust. § 76 odst. 1 s.r.s. soud zruší napadené rozhodnutí pro vady řízení bez jednání rozsudkem

a) pro nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí,

b) proto, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí je v rozporu se spisy nebo v nich nemá oporu a nebo vyžaduje rozsáhlé nebo zásadní doplnění,

c) pro podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, mohlo-li mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Z uvedeného důvodu dospěl soud k závěru, že žalovaná opakovaně podstatně porušila ustanovení o řízení před správním orgánem tím, že ačkoliv byla vázána názorem soudu, že je povinna vyhovět požadavku žalobkyně a zaslat jí příslušné podklady pro rozhodnutí, nebylo prokázáno, zda požadavku žalobkyně podle ust. § 88 odst. 2 bylo skutečně vyhověno, přičemž žalovaná vydala rozhodnutí ve věci samé. Žalovaná se tak opakovaně dopustila podstatného porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, které mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé a soudu nezbylo, než napadené rozhodnutí opětovně dle ust. § 76 odst. 1 písm. c) s.r.s. zrušit. Podle § 78 odst. 1 je-li žaloba důvodná, soud zruší napadené rozhodnutí pro nezákonnost nebo pro vady řízení. Podle odst. 4 zruší-li soud rozhodnutí, vysloví současně, že věc se vrací k dalšímu řízení žalovanému. Právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku nebo rozsudku vyslovujícím nicotnost, je v dalším řízení správní orgán vázán (§ 78 odst. 5 s.r.s.).

Žalovaná v dalším řízení prokazatelně vyhoví požadavku žalobkyně a zašle jí požadované podklady pro vyčíslení přeplatku, teprve po ověření doručení těchto podkladů začne běžet nová lhůta pro podání námitek proti rozhodnutí ze dne 29.6.2011.

Soud vzhledem k tomu, že zrušil napadené rozhodnutí z výše uvedených důvodů, věcně rozhodnutí nepřezkoumával.

Soud o nákladech řízení rozhodl podle ust. § 60 odst. 1 s.r.s., neboť žalobkyně byla ve věci úspěšná. Vznikly jí náklady na základě právního zastoupení, a to za 3 úkony po 500,-Kč podle § 3 a násl. vyhl. č. 177/1996 Sb., 3x paušál podle § 13 cit. vyhlášky, celkem tedy 2.400,-Kč. Vzhledem k tomu, že právní zástupce žalobkyně nepředložil soudu osvědčení o registraci plátce DPH ve smyslu ust. § 14 a) vyhl. č. 177/1996 Sb., soud toto zvýšení o 20% DPH nepřiznal. Zároveň zavázal soud žalovanou, aby uhradila žalobkyni náklady právního zastoupení ve výši 2.400,-Kč do jednoho měsíce od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce Mgr. Filipa Ledera, advokáta AK 602 00 Brno, Lidická 57. Žalované náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.r.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách www.nssoud.cz.

V Brně dne 3. prosince 2012

JUDr. Jarmila Ďásková, v. r.
samosoudkyně